

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ЩОДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ»
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ТА ЗАОЧНОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 081 – «ПРАВО»
ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»

КРЕМЕНЧУК 2018

Методичні вказівки щодо семінарських занять і самостійної роботи з навчальної дисципліни «Адміністративна відповідальність» для студентів денної та заочної форм навчання зі спеціальності 081 – «Право» освітнього ступеня «Бакалавр»

Укладач к. ю. н., доц. Д. І. Сирота

Рецензент к. ю. н., доц. В. В. Латишева

Кафедра галузевих юридичних наук

Затверджено методичною радою Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського

Протокол № ____ від _____

Голова методичної ради _____ проф. В. В. Костін

ЗМІСТ

Вступ.....	5
1 Теми та погодинний розклад лекцій, практичної та самостійної роботи.....	7
2 Перелік семінарських занять і самостійної роботи.....	11
Семінарське заняття № 1 Адміністративно-правові форми та методи реалізації виконавчої влади	11
Семінарське заняття № 2 Адміністративний примус у діяльності органів виконавчої влади.....	12
Семінарське заняття № 3 Поняття й основні ознаки адміністративної відповідальності.....	1
3	
Семінарське заняття № 4 Підстави звільнення від адміністративної відповідальності, їх загальна характеристика.....	15
Семінарське заняття № 5 Адміністративне правопорушення: поняття та юридичний склад.....	17
Семінарське заняття № 6 Адміністративні стягнення.....	19
Семінарське заняття № 7 Порядок накладення адміністративних стягнень.....	21
Семінарське заняття № 8 Адміністративні правопорушення на транспорті, у галузі шляхового господарства та зв'язку.....	22
Семінарське заняття № 9 Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок.....	24
Семінарське заняття № 10 Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління.....	26
Семінарське заняття № 11 Адміністративні правопорушення в галузі торгівлі, громадського харчування, у сфері послуг, у галузі фінансів і підприємницької діяльності.....	28

Семінарське заняття № 12 Адміністративні правопорушення, що пов'язані з корупцією	30
Семінарське заняття № 13 Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.....	32
Семінарське заняття № 14 Проведення у справах про адміністративні правопорушення.....	33
3 Питання до заліку.....	36
4 Критерії оцінювання знань студентів.....	41
Список літератури.....	44

ВСТУП

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, основним засобом опанування навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Мета самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Адміністративна відповідальність»:

- опанувати основні теоретико-правові положення, що стосуються поняття, властивостей і принципів адміністративної відповідальності;
- усвідомити сутність загально-правових ознак та елементів юридичних складових адміністративного правопорушення;
- ознайомитися з системою й характеристиками адміністративних стягнень і специфікою їх накладення;
- навчитися аналізувати юридичні складові окремих адміністративних правопорушень та особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення уповноваженими на те органами.

Досягнення мети сприятиме засвоєнню в повному обсязі навчальної програми, формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості юриста, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати свою діяльність.

Завдання самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Адміністративна відповідальність» – засвоєння, закріплення та систематизація відповідних знань, а також застосування їх під час виконання семінарських завдань.

Після вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- основні теоретико-правові положення інституту адміністративної відповідальності;

- систему та структуру чинного законодавства України про адміністративні правопорушення, зокрема КУпАП;
- характеристику юридичних складових окремих адміністративних проступків;
- загальні правила накладення адміністративних стягнень;
- особливості адміністративної відповідальності окремих категорій суб'єктів;
- адміністративно-юрисдикційні повноваження державних органів (посадових осіб);
- порядок здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення та заходи його забезпечення.

Під час самостійної підготовки студенти повинні

уміти:

- застосовувати положення КУпАП та інше законодавство України про адміністративні правопорушення в конкретних правових ситуаціях;
- аналізувати інформацію про адміністративні правопорушення та робити висновки.

Домашні завдання з навчальної дисципліни «Адміністративна відповідальність» виконуються з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань і вмінь студента з навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання.

Мета семінарських занять – закріпити теоретичні знання студентів і важливо – прищепити їм навички роботи з нормативними актами. Завдання до теми необхідно виконувати письмово, розгорнуто вмотивовуючи рішення. При цьому необхідно посилалися на конкретні статті КУпАП та інші нормативні акти.

1 ТЕМИ ТА ПОГОДИННИЙ РОЗКЛАД ЛЕКЦІЙ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	сем	інд.	с.р.		л	п	сем.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1 Учення про загальні положення адміністративної відповідальності												
Тема 1 Адміністративно-правові форми та методи реалізації виконавчої влади	8	2	–	2	–	4	6	–	–	–	–	6
Тема 2 Адміністративний примус у діяльності органів виконавчої влади	6	–	–	–	–	6	6	–	–	–	–	6
Тема 3 Поняття й основні ознаки адміністративної відповідальності	8	2	–	2	–	4	8	2	–	2	–	4
Тема 4 Підстави звільнення від адміністратора	4	–	–	–	–	4	6	–	–	–	–	6

тивної відповідальності, їх загальна характеристика												
Усього по 1-му модулю:	26	4	–	4	–	18	26	2	–	2	–	22
Змістовий модуль 2 Адміністративні правопорушення та адміністративні стягнення, їх види та сутність												
Тема 5 Адміністративне правопорушення: поняття та юридичний склад	8	2	–	2	–	4	6	–	–	–	–	6
Тема 6 Система адміністративних стягнень	8	2	–	2	–	4	6	–	–	–	–	6
Тема 7 Порядок накладення адміністративних стягнень	8	2	–	2	–	4	10	2	–	2	–	6
Тема 8 Адміністративні правопорушення на транспорті, у галузі шляхового господарства та зв'язку	4	–	–	–	–	4	6	–	–	–	–	6
Тема 9 Адміністративні	6	–	–	2	–	4	6	–	–	–	–	6

правопорушення, що посягають на громадський порядок												
Тема 10 Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління	4	–	–	–	–	4	6	–	–	–	–	6
Тема 11 Адміністративні правопорушення в галузі торгівлі, громадського харчування, у сфері послуг, у галузі фінансів і підприємницької діяльності	4	–	–	–	–	4	6	–	–	–	–	6
Тема 12 Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією	8	2	–	2	–	4	6	–	–	–	–	6
Усього по 2-му модулю	50	8	–	10	–	32	52	2	–	2	–	48
Змістовий модуль 3 Учення про провадження у справах про												

адміністративні правопорушення												
Тема 13 Органи, уповноваже ні розглядати справи про адміністрат ивні правопоруш ення	8	2	2	–	–	4	6	–	–	–	–	6
Тема 14 Проваджен ня у справах про адміністрат ивні правопоруш ення	6	–	–	–	–	6	6	–	–	–	–	6
Усього по 3-му модулю	14	2	–	2	–	10	12	–	–	–	–	12
Усього годин:	90	14	16	–	–	60	90	6	–	2	–	82

2 ПЕРЕЛІК СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття № 1

Тема. Адміністративно-правові форми та методи реалізації виконавчої влади

Мета: опанувати теоретичні знання щодо адміністративно-правових форм і методів реалізації виконавчої влади.

Короткі теоретичні відомості

Адміністративна відповідальність – це різновид юридичної відповідальності, специфічна форма негативного реагування з боку держави в особі уповноважених органів на відповідну категорію протиправних діянь, а особи, які вчинили зазначені правопорушення, повинні відповісти перед уповноваженим державним органом за свої неправомірні дії та понести адміністративне стягнення в установлених законом формах і порядку.

Завдання до теми

Підготуйте реферати на тему:

- «Економічні методи управління: поняття та загальна характеристика».
- «Співвідношення адміністративних і економічних методів управління».

Контрольні питання

1. Поняття адміністративно-правових форм і методів.
2. Види адміністративно-правових методів.
3. Ознаки, що характеризують методи управління.
4. Відмінність методу правового регулювання від методу управління.
5. Переконавання як метод державного управління.
6. Поняття й особливості правового примусу.
7. Адміністративний примус як особливий вид правового примусу, спрямований на охорону суспільних відносин у сфері державного управління.
8. Ознаки адміністративного примусу.

Питання для самостійного вивчення

1. Ознайомтесь із положеннями Закону України «Про надзвичайний стан» від 26.06.1992 року і выпишіть адміністративно-попереджувальні заходи, що передбачаються його нормами.

2. Співвідношення адміністративної відповідальності з іншими видами юридичної відповідальності.

Література: [1. с. 10; 2. с. 23; 6. с. 18; 10. с. 3; 23. с. 45–47].

Семінарське заняття № 2

Тема. Адміністративний примус у діяльності органів виконавчої влади

Мета: отримати теоретичні знання щодо адміністративного примусу й інших адміністративно-правових методів реалізації виконавчої влади.

Короткі теоретичні відомості

Адміністративний примус – це способи офіційного фізичного або психологічного впливу уповноважених державних органів, а у деяких випадках і громадських організацій, на фізичних та юридичних осіб у вигляді особистих, майнових, організаційних обмежень їх прав, свобод та інтересів у випадках вчинення цими особами протиправних діянь.

Основними *ознаками адміністративного примусу* є: офіційний характер; множинність і розмаїття суб'єктів застосування; численність осіб, щодо яких здійснюється примус; відсутність службового підпорядкування; багатоаспектова цільова спрямованість; багатоваріативність зовнішніх форм прояву; примусовий характер; правовий характер.

Завдання до теми

1. Підготуйте реферати на теми:
  - «Адміністративне затримання: характеристика та правові підстави застосування».
  - «Необхідність виокремлення відновлювальних заходів як окремого виду заходів адміністративного примусу, їх характеристика та мета застосування».

– «Мета, підстави й умови застосування заходів адміністративного припинення».

2. Проаналізуйте юридичну ситуацію: 15-річний Кравченко В. О. о 23 годині розбив вітрину кіоску, викрав звідти пляшку лікеру та коробку цукерок «Київ вечірній». Дайте відповідь, чи можна до нього застосовувати такий захід адміністративного припинення як адміністративне затримання?

Контрольні питання

1. Державний примус і його види.
2. Класифікація заходів адміністративного примусу: адміністративно-попереджувальні, адміністративного припинення, адміністративної відповідальності, адміністративно-процесуального забезпечення.
3. Адміністративно-попереджувальні заходи: поняття, особливості та система.
4. Правова характеристика та проблеми законодавчого закріплення адміністративно-попереджувальних заходів.
5. Заходи адміністративного припинення: поняття та призначення.
6. Особливості адміністративного припинення як різновиду адміністративного примусу.
7. Види заходів адміністративного припинення.

Питання для самостійного вивчення

1. Співвідношення адміністративного примусу з іншими видами державно-правового примусу.
2. Заходи адміністративного припинення, не пов'язані з притягненням до відповідальності.
3. Заходи адміністративного примусу спеціального призначення: поняття та види.

Література: [12, с 75; 22, с. 134–138; 25, с. 10].

Семінарське заняття № 3

Тема. Поняття й основні ознаки адміністративної відповідальності

Мета: закріпити у студентів теоретичні знання щодо юридичної відповідальності.

Короткі теоретичні відомості

Адміністративну відповідальність пов'язують із застосуванням заходів державного примусу, розглядають як передбачену санкціями правових норм реакцію на правопорушення, як реалізацію застосування санкцій, як форму забезпечення адміністративних стягнень.

До ознак, які відрізняють адміністративну відповідальність від інших видів, належать:

- за органами, які притягують до неї;
- за правовими наслідками;
- за колом суб'єктів;
- за нормативними та фактичними підставами;
- за процедурою застосування санкцій.

Завдання до теми

1. Підготуйте реферати на теми:
  - «Загальна характеристика законодавства про адміністративну відповідальність і проблеми його реформування на сучасному етапі».
  - «Суб'єкти адміністративної відповідальності».
2. Проаналізуйте правомірність твердження: «Будь-яке порушення правил, установлених адміністративно-правовими нормами, спричинює адміністративну відповідальність».
3. Визначтесь за такою ситуацією: Громадянин Іваненко Г. Д., на якого напав озброєний бандит, спустив з повідка свого собаку. Собака покусав нападника й порвав його одяг. Чи підлягає Іваненко Г. Д. відповідальності за ст. 154 КУпАП? Обґрунтуйте свою відповідь.

Контрольні питання

1. Аналіз поняття «юридична відповідальність».
2. Характеристика позитивного (перспективного) і негативного (ретроспективного) аспектів розуміння юридичної відповідальності.

3. Адміністративна відповідальність як різновид юридичної відповідальності.

4. Загальні та особливі ознаки адміністративної відповідальності.

5. Функції, завдання та принципи адміністративної відповідальності.

6. Критерії відмежування адміністративної відповідальності від кримінальної, дисциплінарної, цивільно-правової.

7. Підстави адміністративної відповідальності: нормативна, фактична, процесуальна.

Питання для самостійного вивчення

1. Відповідальність неповнолітніх.

2. Відповідальність посадових осіб.

3. Відповідальність військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів.

4. Відповідальність іноземних громадян та осіб без громадянства.

Література: [3; 11; 12; 24–25].

Семінарське заняття № 4

Тема. Підстави звільнення від адміністративної відповідальності, їх загальна характеристика

Мета: опанувати теоретичні положення адміністративної відповідальності.

Короткі теоретичні відомості

Суть звільнення від адміністративної відповідальності полягає в тому, що винна у вчиненні адміністративного правопорушення особа у встановленому законом порядку звільняється не тільки від самого покарання, а й від інших можливих наслідків.

До обставин, що усувають юридичну відповідальність, належать:

- необхідна оборона;
- крайня необхідність;
- затримання злочинця;
- виправданий професійний ризик;

- виконання професійних функцій;
- згода потерпілого;
- виконання службового обов'язку;
- здійснення свого права.

Завдання до теми

1. Підготуйте реферати на теми:

– «Звільнення від адміністративної відповідальності, за добровільної відмови від продовження правопорушення (т. 44 КупАП)».

– «Заміна адміністративної відповідальності дисциплінарною (т.15 КупАП)».

– Керуючись відповідними нормами КпАП України, зазначте адміністративні правопорушення, матеріали щодо яких можуть бути передані на розгляд товариського суду.

– Зазначте обставини, які вказані в КпАП України як такі, що пом'якшують відповідальність за вчинення адміністративного проступку:

- вчинення адміністративного проступку вперше;
- вчинення адміністративного проступку неповнолітнім;
- вчинення адміністративного проступку через необережність;
- вчинення адміністративного проступку інвалідом I групи.

Контрольні питання

1. Характеристика обставин, які усувають адміністративну відповідальність: крайня необхідність (т.18 КпАП України), необхідна оборона (т. 19 КпАП України), неосудність (т. 20 КпАП України).

2. Спільні та відмінні ознаки крайньої необхідності та необхідної оборони.

3. Звільнення від адміністративної відповідальності з передачею матеріалів на розгляд товариського суду, громадської організації або трудового колективу (т.21 КпАП України). Підстави й умови такого звільнення.

Питання для самостійного вивчення

1. Юридичний аналіз понять «не підлягає адміністративній відповідальності» та «звільняється від адміністративної відповідальності».

2. Звільнення від адміністративної відповідальності через малозначність правопорушення (т.22 КпАП України).

Література: [5, с. 8; 14, с. 28; 18, с. 7–9].

Семинарське заняття № 5

Тема. Адміністративне правопорушення: поняття та юридичний склад

Мета: опанувати теоретичні знання щодо адміністративного правопорушення та прищепити навички розв'язання практичних задач з визначеної теми.

Короткі теоретичні відомості

Адміністративне правопорушення (проступок) – протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права та свободи громадян.

Ознаками правопорушення є: винність, протиправність, адміністративна карність і суспільна шкідливість.

Склад адміністративного проступку визначають як сукупність установлених законом об'єктивних і суб'єктивних ознак, які характеризують діяння як адміністративне правопорушення.

Завдання до теми

1. Підготуйте реферати на теми:
  - «Види ознак складу адміністративних правопорушень: постійні та змінні, родові й одиничні».
  - «Види юридичних складів адміністративних правопорушень за ступенем суспільної небезпеки, за характером шкоди, за суб'єктом проступку, за структурою складу, за особливостями конструкції».
  - «Відмежування адміністративних правопорушень від інших правопорушень».

2. Прийміть рішення щодо такої ситуації.

Група студентів вирушила в похід за одним із маршрутів, позначених на туристичній карті. На третій день шляху вони зайшли у великий лісовий масив, який перетинало багато річок. Студенти почали ловити рибу, збирати ягоди, але згодом були затримані працівниками заповідника, на території якого, як виявилось, вони опинились. Студентів затримали, бо у межах заповідника забороняється рибалити, збирати ягоди, розпалювати багаття. Але ж студенти йшли за маршрутом, який не був позначений на карті як заповідна зона.

Дайте відповідь, чи підлягають студенти-туристи адміністративній відповідальності. Обґрунтуйте свою відповідь.

Контрольні питання

1. Законодавче визначення адміністративного правопорушення.
2. Основні ознаки правопорушення.
3. Характеристика підходів щодо розв'язання проблеми суспільної небезпеки адміністративного правопорушення.
4. Поняття юридичного складу адміністративного правопорушення.
5. Спосіб закріплення в законі ознак складу адміністративних правопорушень.
6. Структура юридичного складу адміністративного правопорушення.
7. Поняття об'єкта правопорушення. Класифікація об'єктів: загальний, родовий, видовий, безпосередній. Співвідношення понять «об'єкт правопорушення» та «предмет посягання».
8. Поняття й ознаки об'єктивної сторони адміністративного правопорушення: протиправне діяння (просте та складне); шкідливі наслідки; причинний зв'язок між діянням і його результатом; час; місце; спосіб; знаряддя; ознаки засобів; ознаки іншої особи, яка мала ті чи інші відносини з порушником.
9. Суб'єкт правопорушення: загальний, спеціальний, особливий. Проблеми адміністративної відповідальності юридичних осіб.

10. Суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення та її ознаки. Форми та види вини. Мета й мотив як ознаки суб'єктивної сторони.

Питання для самостійного вивчення

1. Відокремлення адміністративних правопорушень від злочинів і дисциплінарних проступків.
2. Вчинення адміністративного правопорушення умисно.
3. Вчинення адміністративного правопорушення з необережності.
4. Запобігання адміністративним правопорушенням.

Література: [16, с. 5; 21, с. 121; 23, с. 65].

Семінарське заняття № 6

Тема 6. Адміністративні стягнення

Мета: опанувати теоретичні знання щодо адміністративних стягнень як заходів адміністративної відповідальності.

Короткі теоретичні відомості

Адміністративне стягнення – заходи примусу, що застосовуються уповноваженими державними органами, зазвичай, виконавчої влади, від імені держави до осіб, винних у вчиненні адміністративного правопорушення.

До *системи адміністративних стягнень*, яку закріплено в ст. 24 КпАП належать: попередження; штраф; оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення правопорушення; конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення правопорушення; позбавлення спеціального права, наданого громадянинуві; виправні та громадські роботи; адміністративний арешт.

Завдання до теми

1. Підготуйте реферати на теми:
  - «Видворення іноземців за межі України як захід адміністративного стягнення».
  - «Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх (ст. 241 КпАП України)».

- Серед наведених адміністративних правопорушень зазначте правопорушення в галузі торгівлі та підприємницької діяльності:
- азартні ігри;
- приставання до іноземних громадян з метою купівлі в них речей;
- недобросовісна конкуренція;
- порушення правил про валютні операції;
- неправомірні угоди між підприємцями;
- випуск у продаж нестандартної продукції;
- утримання громадянами м'ясоїдних хутрових звірів;
- порушення громадянами порядку придбання або продажу вогнепальної зброї.

Контрольні питання

1. Сутність адміністративних стягнень.
2. Мета накладення адміністративних стягнень.
3. Особливості адміністративних стягнень як виду заходів адміністративного примусу.
4. Система адміністративних стягнень: поняття й ознаки.
5. Співвідношення адміністративних стягнень як окремих частин єдиної системи.
6. Класифікація адміністративних стягнень: за юридичним значенням (основні, додаткові, замінні); за характером впливу (особисті, майнові, особисто-майнові).
7. Характеристика окремих видів адміністративних стягнень: сутність, особливості застосування, відмінність від схожих заходів державного примусу.

Питання для самостійного вивчення

1. Накладення адміністративних стягнень у разі вчинення кількох адміністративних правопорушень.
2. Строки накладення адміністративного стягнення.
3. Покладання обов'язку відшкодувати заподіяну шкоду.

4. Забезпечення законності під час застосування заходів впливу за адміністративні правопорушення.

Література: [13, с. 16; 18, с. 24].

Семінарське заняття № 7

Тема. Порядок накладення адміністративних стягнень

Мета: закріпити у студентів теоретичні знання щодо порядку накладення адміністративних стягнень.

Короткі теоретичні відомості

Загальні правила накладення стягнень за адміністративні правопорушення закріплено в гл. 4 КпАП. Під час накладення стягнення враховується характер вчиненого правопорушення, особа порушника, ступінь його вини, майновий стан, обставини, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність.

У разі вчинення однією особою 2 або більше адміністративних правопорушень адміністративне стягнення накладається за кожне правопорушення окремо.

Адміністративне стягнення може бути накладено не пізніше 2 місяців з дня вчинення правопорушення, а у разі що правопорушення триває – 2 місяці з дня його виявлення.

Завдання до теми

1. Підготуйте реферати на теми:
  - «Строки погашення накладеного адміністративного стягнення».
  - «Покладення обов'язку відшкодування збитків, заподіяних у результаті вчинення адміністративного правопорушення».
2. Зазначте, за яке з наведених адміністративних правопорушень у галузі торгівлі та підприємницької діяльності законодавством передбачено найбільший штраф:
  - порушення правил про валютні операції;
  - несвоєчасне здавання виторгу;
  - зловживання монопольним становищем на ринку;

– реалізація тютюнових виробів, на яких немає марок акцизного збору встановленого зразка.

3. Присутність особи, яка притягується до відповідальності, є обов'язковою під час розгляду справ:

- про самогоноваріння;
- про дрібне розкрадання державного майна;
- про порушення тиші в громадських місцях;
- про порушення правил утримання собак;
- про торгівлю в невстановлених для цього місцях.

Контрольні питання

1. Загальні правила накладення адміністративних стягнень.
2. Строки накладення стягнення.
3. Обставини, що пом'якшують відповідальність за адміністративне правопорушення.
4. Характеристика обставин, що обтяжують відповідальність за адміністративні правопорушення.

Питання для самостійного вивчення

1. Проблеми множинності адміністративних правопорушень.
2. Ознаки множинності. Критерії класифікації множинності адміністративних правопорушень.
3. Сукупність і рецидив. Порядок накладення адміністративних стягнень у разі вчинення кількох адміністративних правопорушень.
4. Строк, після закінчення якого особа вважається такою, що не була піддана адміністративному стягненню.

Література: [18, с. 2-4; 20, с. 38; 25, с. 73]

Семінарське заняття № 8

Тема. Адміністративні правопорушення на транспорті, у галузі шляхового господарства та зв'язку

Мета: опанувати теоретичні знання щодо адміністративних правопорушень на транспорті, у галузі шляхового господарства та зв'язку.

Короткі теоретичні відомості

Адміністративні правопорушення на транспорті, у галузі шляхового господарства та зв'язку посягають на правила безпеки руху, експлуатації на залізничному, повітряному, морському й річковому транспорті; користування засобами залізничного, морського і річкового, автомобільного й електротранспорту; пожежної безпеки на залізничному, повітряному, морському та річковому транспорті.

Об'єктом таких правопорушень є суспільні відносини, що формуються в процесі експлуатації та користування різними видами транспорту.

Об'єктивна сторона правопорушень на транспорті передбачає учинення протиправних дій (наприклад, підкладання на залізничні колії предметів, які можуть спричинити порушення руху поїздів), а також бездіяльність, наприклад ігнорування правил подачі сигналів під час водолазних робіт.

Суб'єктом адміністративних правопорушень у сфері транспорту здебільшого є фізична осудна особа, яка досягла 16 років, тобто загальний суб'єкт.

Суб'єктивну сторону правопорушень на транспорті визначає психічне ставлення особи до вчиненого діяння та його наслідків (вина), що може виявлятися у формі умислу чи необережності.

Завдання до теми

Підготуйте реферат на теми:

- «Характеристика правопорушень, вчинених пішоходами, пасажирями, велосипедистами й іншими учасниками дорожнього руху».
- «Юридичний аналіз окремих правопорушень на транспорті».

Контрольні питання

1. Загальна характеристика адміністративних правопорушень на транспорті, у галузі шляхового господарства та зв'язку.

2. Узагальнена правова характеристика елементів юридичних складів адміністративних правопорушень на транспорті: об'єкт правопорушення та

його відмежування від транспортних засобів (предмета правопорушення); об'єктивна сторона; суб'єкт (загальний суб'єкт); неповнолітні як суб'єкти відповідальності.

3. Спеціальний суб'єкт – посадові особи; особи, які несуть відповідальність за дисциплінарними статутами – військовослужбовці тощо.

4. Суб'єктивна сторона адміністративних правопорушень на транспорті.

5. Система адміністративних правопорушень на транспорті.

6. Правопорушення, скоєні особами, які керують транспортними засобами.

7. Правопорушення, скоєні посадовими особами, відповідальними за безпеку руху й експлуатацію транспортних засобів.

Питання для самостійного вивчення

1. Особи, що мають право розглядати справи та складати протоколи за правопорушення на транспорті, у галузі шляхового господарства та зв'язку.

2. Запобігання адміністративним правопорушенням на транспорті, у галузі шляхового господарства та зв'язку.

3. Особи, що мають право розглядати справи і складати протоколи за правопорушення, що посягають на власність.

Література: [10, с. 3–7; 18, с. 10; 22, с. 45; 24, с. 141].

Семінарське заняття № 9

Тема. Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок

Мета: опанувати теоретичні знання щодо адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок.

Короткі теоретичні відомості

Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок визначаються гл.14 Особливої частини КУпАП. Безпосередніми *об'єктами* окремих адміністративних правопорушень названої вище групи є конкретні суспільні відносини або їх сукупність, що стосуються перелічених

складових громадського порядку, а саме: громадського спокою, громадської моралі та людської гідності, тощо.

Громадським місцем вважається частина будь-якої будівлі, споруди, яка доступна або відкрита для населення вільно, чи за запрошенням, або за плату, постійно, періодично або час від часу, у тому числі під'їзди, а також підземні переходи, стадіони.

Серед адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок, можна визначити:

- дрібне хуліганство;
- поширювання неправдивих чуток;
- вчинення насильства в сім'ї;
- стрільбу з вогнепальної чи холодної металеві зброї або пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду в населених пунктах і в не відведених для цього місцях, а також у відведених місцях з порушенням установленого порядку;
- куріння тютюнових виробів у заборонених місцях;
- виготовлення та зберігання самогону тощо.

Завдання до теми

1. Підготуйте реферат на теми:
  - «Виготовлення, зберігання самогону та придбання самогону як правопорушення проти громадського порядку».
  - «Розпивання спиртних напоїв і поява у стані сп'яніння в громадських місцях, азартні ігри як правопорушення проти громадського порядку».
  - Визначте адміністративні проступки, які відповідно до КпАП України належать до таких, що посягають на громадський порядок:
    - порушення порядку під час судового засідання;
    - порушення правил застосування спеціальних засобів самооборони;
    - пошкодження таксофонів;
    - публічні заклики до невиконання вимог працівників міліції;
    - гадання в громадських місцях;

- зберігання самогонного апарата;
- порушення правил адміністративного нагляду;
- порушення правил пожежної безпеки.

Контрольні питання

1. Загальна характеристика системи адміністративних правопорушень проти громадського порядку.
2. Юридичний склад правопорушень проти громадського порядку.
3. Поняття громадського порядку та його складові.
4. Характеристика громадського місця.
5. Правовий аналіз окремих адміністративних правопорушень проти громадського порядку.
6. Дрібне хуліганство як правопорушення проти громадського порядку.

Питання для самостійного вивчення

1. Запобігання адміністративним правопорушенням, що посягають на громадський порядок і безпеку.
2. Особи, що мають право розглядати справи та складати протоколи за правопорушення, що посягають на громадський порядок і безпеку.
3. Стягнення, які накладаються за правопорушення, що посягають на громадський порядок і безпеку.

Література: [7, с. 5; 17, с. 11].

Семінарське заняття № 10

Тема. Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління

Мета: опанувати теоретичні положення щодо адміністративних правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління.

Короткі теоретичні відомості

У правопорушеннях, що посягають на встановлений порядок управління, вирізняють такі об'єкти посягання:

- 1) громадський порядок і суспільна безпека;

- 2) правовідносини у сфері судоустрою, діяльності органів досудового слідства та прокурорського нагляду;
- 3) правовідносини у сфері державного управління та контролю;
- 4) правовідносини у сфері державного регулювання певних видів діяльності;
- 5) правовідносини у сфері паспортного режиму та громадянства;
- 6) правовідносини у сфері виконання військового обов'язку.

Суб'єкт правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління, здебільшого спеціальний – посадові та службові особи, які мають дотримуватися приписів державних органів, або виконувати вимоги уповноважених цими органами осіб, а також громадяни, що мають певні специфічні обов'язки.

Завдання до теми

1. Підготуйте реферати на теми:
  - «Порушення законодавства про загальний військовий обов'язок і військову службу як адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління».
  - «Порушення законодавства про вибори як адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління».
2. Визначте правильні варіанти вирішення справи в таких ситуаціях.

За вчинення дрібного хуліганства 17-річного Коваленка В. В. можна:

  - оштрафувати за постановою начальника РВВС;
  - оштрафувати за постановою суду;
  - оштрафувати його батьків за постановою начальника РВВС;
  - за постановою судді передати під нагляд педагогічному колективу.

За керування транспортом у стані сп'яніння лейтенанта міліції Кругова В. можна притягти до адміністративної відповідальності унаслідок застосування наступних санкцій:

  - позбавити права керування транспортними засобами строком на 2 роки;

- винести попередження;
- накласти штраф;
- обмежитись накладенням дисциплінарного стягнення.

Контрольні питання

1. Загальна характеристика адміністративних правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління.
2. Поняття встановленого порядку управління та його складові.
3. Загальна правова характеристика елементів юридичних складових адміністративних правопорушень проти встановленого порядку управління.
4. Юридичний аналіз окремих адміністративних правопорушень що посягають на встановлений порядок управління.
5. Злісна непокора законному розпорядженню або вимозі працівника міліції, що посягають на встановлений порядок управління.

Питання для самостійного вивчення

1. Особи, що мають право розглядати справи та складати протоколи за правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління.
2. Порушення паспортних правил.
3. Стягнення, які накладаються за правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління.

Література: [3, с. 1–3; 7, с. 9; 17, с. 19].

Семінарське заняття № 11

Тема. Адміністративні правопорушення в галузі торгівлі, громадського харчування, у сфері послуг, у галузі фінансів і підприємницької діяльності

Мета: закріпити у студентів теоретичні знання про адміністративні правопорушення в галузі торгівлі, громадського харчування, у сфері послуг, у галузі фінансів і підприємницької діяльності.

Короткі теоретичні відомості

У сфері, що розглядаємо, адміністративну відповідальність передбачено за порушення правил торгівлі й надання послуг працівниками

торгівлі, громадського харчування та сфери послуг, громадянами, які займаються підприємницькою діяльністю (ст. 155); порушення порядку проведення розрахунків (ст. 1551); обман покупця чи замовника (ст. 1552), порушення правил торгівлі алкогольними напоями й тютюновими виробами (ст. 156); порушення законодавства про захист прав споживачів (ст. 1561); дрібну спекуляцію (ст. 157); порушення правил торгівлі на ринках (ст. 159); торгівлю з рук у невстановлених місцях (ст. 160); незаконну торговельну діяльність (ст. 1602).

До адміністративних проступків у галузі торгівлі належать також незаконний відпуск або придбання бензину чи інших паливно-мастильних матеріалів (ст. 161); порушення порядку заняття підприємницькою або господарської діяльністю (ст. 164) тощо.

Завдання до теми

1. Підготуйте реферати на теми:

– «Порушення порядку заняття підприємницькою діяльністю як адміністративне правопорушення, у галузі торгівлі, громадського харчування, у сфері послуг, у галузі фінансів і підприємницької діяльності».

– «Порушення антимонопольного законодавства як адміністративне правопорушення, у галузі торгівлі, громадського харчування, у сфері послуг, у галузі фінансів і підприємницької діяльності».

2. Серед наведених адміністративних правопорушень зазначте, які з них вчинені в торгівлі та в галузі підприємницької діяльності:

- азартні ігри;
- приставання до іноземних громадян з метою купівлі в них речей;
- недобросовісна конкуренція;
- порушення правил про валютні операції;
- неправомірні угоди між підприємцями;
- випуск у продаж нестандартної продукції;
- утримання громадянами м'ясоїдних хутрових звірів;

– порушення громадянами порядку придбання або продажу вогнепальної зброї.

Контрольні питання

1. Загальна характеристика адміністративних правопорушень у галузі торгівлі, громадського харчування, у сфері послуг, у галузі фінансів і підприємницької діяльності.

2. Елементи юридичних складів адміністративних правопорушень у галузі торгівлі, громадського харчування, у сфері послуг, у галузі фінансів і підприємницької діяльності.

3. Загальний юридичний аналіз окремих адміністративних правопорушень у галузі торгівлі, фінансів та підприємницької діяльності.

4. Порушення правил торгівлі як адміністративне правопорушення в галузі торгівлі, громадського харчування, у сфері послуг, у галузі фінансів і підприємницької діяльності.

Питання для самостійного вивчення

1. Порушення правил про валютні операції як адміністративне правопорушення, у галузі торгівлі, громадського харчування, у сфері послуг, у галузі фінансів і підприємницької діяльності.

2. Особи, що мають право розглядати справи і складати протоколи за правопорушення в галузі торгівлі.

Література: [4, с. 2; 9, с. 7–8; 15, с. 2–5; 19, с. 6].

Семінарське заняття № 12

Тема. Адміністративні правопорушення, що пов'язані з корупцією

Мета: опанувати теоретичні знання щодо корупційних діянь, наслідком яких стали адміністративні правопорушення.

Короткі теоретичні відомості

Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією – протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права та свободи громадян, на

встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність.

Відповідно до ст. 14 КУпАП посадові особи підлягають адміністративній відповідальності за адміністративні правопорушення, зв'язані з недодержанням установлених правил у сфері охорони порядку управління, державного та громадського порядку, природи, здоров'я населення й інших правил, забезпечення виконання яких належить до їх службових обов'язків.

Завдання до теми

1. Підготуйте реферати на теми:
  - «Адміністративні стягнення, що застосовуються за вчинення корупційних діянь».
  - «Співвідношення адміністративних стягнень, що застосовуються за вчинення корупційних діянь із системою адміністративних стягнень, передбачених КпАП України».
2. Зазначте, хто з перелічених осіб може бути суб'єктом правопорушень, пов'язаних з корупцією:
  - народний депутат;
  - інспектор ДАІ;
  - проректор педінституту;
  - сільський голова.

Контрольні питання

1. Поняття та зміст корупції як соціально-політичного явища.
2. Види корупційних діянь та їх загальна характеристика.
3. Суб'єкти корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних з корупцією.
4. Адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення.
5. Адміністративна відповідальність за вчинення корупційних діянь.

Питання для самостійного вивчення

1. Порухення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності.
2. Адміністративна відповідальність за порушення вимог фінансового контролю.
3. Незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень.

Література: [2, с. 7; 6, с. 13; 14, с. 25; 20, с. 94–99].

Семінарське заняття № 13

Тема. Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення

Мета: розглянути систему органів, що розглядають справи про адміністративні правопорушення.

Короткі теоретичні відомості

Систему органів, що розглядають справи про адміністративні правопорушення, визначено Кодексом України про адміністративні правопорушення. До них належать:

- адміністративні комісії при виконавчих комітетах районних, міських, районних у містах, селищних, сільських рад народних депутатів;
- виконавчі комітети селищних, сільських рад народних депутатів;
- районні (міські) суди (судді);
- органи внутрішніх справ, органи державних інспекцій та інші органи (посадові особи), уповноважені на те цим Кодексом.

Порядок утворення інших колегіальних органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, а також порядок розгляду справ у цих органах визначається законодавчими актами України.

Посадові особи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення, можуть накладати адміністративні стягнення, передбачені Кодексом України про адміністративні правопорушення, у межах наданих їм повноважень і лише під час виконання службових обов'язків.

Завдання до теми

1. Підготуйте реферати на теми:
  - «Поняття підвідомчості справ про адміністративні правопорушення. Родова, видова та територіальна підвідомчість».
  - «Проблеми реформування системи адміністративної юстиції на сучасному етапі».
2. Старший інспектор ДАІ Печерського РУ ГУМВС у м. Київ, виявивши, що номерний знак мотора в автомобілі хмельничанина Кудрі В. С. підроблено, склав протокол про адміністративне правопорушення, передбачене ст. 121-1 КпАП України. Де має розглядатися справа?

Контрольні питання

1. Поняття адміністративної юрисдикції.
2. Види органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення та причини їх множинності.
3. Класифікація органів адміністративної юрисдикції: за характером компетенції; за обсягом компетенції; за порядком вирішення справ.
4. Адміністративні комісії: порядок утворення, правовий статус, компетенція.
5. Повноваження виконавчих комітетів селищних і сільських рад народних депутатів.

Питання для самостійного вивчення

1. Особливості адміністративної юрисдикції суду.
2. Загальна характеристика адміністративно-юрисдикційної діяльності органів внутрішніх справ.
3. Компетенція державних інспекцій під час розгляду справ про адміністративні правопорушення.

Література: [2, с. 7; 8, с. 15; 10, с. 7–9; 11, с. 19; 24, с. 75].

Семінарське заняття № 14

Тема. Проведення у справах про адміністративні правопорушення

Мета: опанувати поняття, види та завдання проваджень у справах про адміністративні правопорушення.

Короткі теоретичні відомості

Провадження у справах про адміністративні правопорушення – це особливий вид процесуальної діяльності, врегульована нормами адміністративно-процесуального права діяльність уповноважених органів, яка спрямована на притягнення до адміністративної відповідальності осіб, які вчинили адміністративні правопорушення

Йому (провадженню) притаманні такі *особливості*:

- виникає у зв'язку із вчиненням проступку та необхідністю проведення адміністративного розслідування;
- реалізується тільки визначеним колом суб'єктів, особливе місце серед яких посідають органи виконавчої влади;
- процесуальні акти цього провадження мають певну специфіку;
- за допомогою цього провадження реалізуються норми адміністративної відповідальності;
- здійснюється, зазвичай, у позасудовому порядку;
- з усіх видів адміністративного процесу воно найбільш подібне до юрисдикційних проваджень в інших галузях права (зокрема, кримінально-процесуального).

Завдання до теми

Підготуйте реферати на теми:

- «Адміністративно-процесуальні документи у справах про адміністративні правопорушення».
- «Особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією та корупційними діяннями».

Контрольні питання

1. Загальна характеристика провадження у справах про адміністративні правопорушення.

2. Учасники провадження у справах про адміністративні правопорушення, їх правовий статус.

3. Процесуальні гарантії захисту прав особи, яка притягується до адміністративної відповідальності.

4. Докази в провадженні у справах про адміністративні правопорушення. Критерії класифікації доказів.

5. Види доказів залежно від джерела їх отримання.

Питання для самостійного вивчення

1. Стадії провадження у справах про адміністративні проступки.

2. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні проступки.

3. Оскарження й опротестування постанови у справі про адміністративні правопорушення.

Література: [5, с. 24; 16, с. 37; 21, с. 156–159].

1. Адміністративна деліктологія, її поняття та зміст.
2. Адміністративний арешт.
3. Адміністративні правопорушення, за які накладаються адміністративні стягнення місцевими (міськими) судами (суддями).
4. Види адміністративних правопорушень.
5. Види постанов у справі про адміністративні правопорушення.
6. Визначення адміністративно-деліктного права.
7. Визначення правопорушення за адміністративним законодавством.
8. Винність як ознака адміністративного правопорушення.
9. Виправні роботи.
10. Відмінність адміністративного правопорушення від дисциплінарного проступку.
11. Відмінність адміністративного правопорушення від злочину.
12. Відокремлення адміністративних правопорушень від злочинів і дисциплінарних проступків.
13. Відокремлення адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності.
14. Адміністративна відповідальність військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів.
15. Адміністративна відповідальність іноземних громадян і осіб без громадянства.
16. Адміністративна відповідальність неповнолітніх.
17. Адміністративна відповідальність посадових осіб.
18. Вік, після досягнення якого настає адміністративна відповідальність.
19. Вчинення адміністративного правопорушення з необережності.
20. Вчинення адміністративного правопорушення умисно.
21. Діяння як ознака адміністративного правопорушення.

22. Забезпечення законності під час застосування заходів впливу за адміністративні правопорушення.

23. Завдання адміністративного провадження та його принципи.

24. Загальна характеристика адміністративних правопорушень у галузі шляхового господарства.

25. Загальна характеристика адміністративних правопорушень на транспорті.

26. Загальна характеристика адміністративних правопорушень у галузі охорони природи.

27. Загальна характеристика адміністративних правопорушень, які посягають на власність.

28. Загальна характеристика правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку та їх небезпечність.

29. Загальні правила накладення стягнень за адміністративні правопорушення.

30. Запобігання адміністративним правопорушенням.

31. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх.

32. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.

33. Караність як ознака адміністративного правопорушення.

34. Класифікація адміністративних правопорушень.

35. Конкретність адміністративного правопорушення.

36. Конституція України щодо адміністративного правопорушення й адміністративної відповідальності.

37. Конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення.

38. Мета накладення адміністративного стягнення.

39. Місце адміністративно-деліктного права в системі права.

40. Можливість звільнення від адміністративної відповідальності у разі малозначності правопорушення.

41. Накладення адміністративних стягнень у разі вчинення декількох адміністративних правопорушень.

42. Наявність об'єкта зазіхання як ознака адміністративного правопорушення.

43. Об'єкт адміністративного правопорушення.

44. Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення.

45. Обставини, що усувають адміністративну відповідальність (крайня необхідність, необхідна оборона, неосудність).

46. Обставини, що пом'якшують відповідальність за адміністративні правопорушення.

47. Обставини, що обтяжують відповідальність за адміністративні правопорушення.

48. Обставини, що не припускають провадження у справі про адміністративні правопорушення.

49. Обчислення строків накладення адміністративного стягнення.

50. Ознаки адміністративного правопорушення.

51. Оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення.

52. Органи та посадові особи уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління.

53. Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення, що посягають на охорону природи.

54. Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення, що посягають на власність.

55. Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення, що вчинені на транспорті.

56. Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні проступки.

57. Порядок оскарження та опротестування постанови у справі про адміністративне правопорушення.

58. Основні та додаткові адміністративні стягнення.

59. Особливості дисциплінарного провадження у сфері державної служби та його правові засади.

60. Особливості накладання адміністративних стягнень за вчинені правопорушення в галузі шляхового господарства.

61. Особливості накладання адміністративних стягнень за вчинені правопорушення в галузі охорони природи.

62. Перспективи розвитку законодавства, що регулює адміністративну відповідальність за Концепцією реформи адміністративного права.

63. Повноваження адміністративних комісій щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення.

64. Повноваження виконавчих комітетів, сільських, селищних, міських рад щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення.

65. Позбавлення спеціального права, наданого певному громадянинуві.

66. Покладення обов'язку відшкодувати заподіяну шкоду.

67. Поняття адміністративного правопорушення.

68. Поняття адміністративного стягнення.

69. Поняття та підстави адміністративної відповідальності.

70. Поняття складу адміністративного правопорушення.

71. Поняття, зміст виконавчого провадження.

72. Поняття, зміст дисциплінарного провадження.

73. Попередження.

74. Порядок здійснення органами внутрішніх справ провадження у справах про адміністративні правопорушення.

75. Принципи адміністративної відповідальності.

76. Проблема суспільної небезпечності адміністративного правопорушення.

77. Протиправність як ознака адміністративного правопорушення.

78. Розвиток наукових знань про адміністративні правопорушення.
79. Система адміністративних стягнень.
80. Складові адміністративних правопорушень з постійними і перемінними ознаками.
81. Співвідношення складу адміністративного правопорушення і безпосереднього адміністративного правопорушення.
82. Справи про адміністративні правопорушення, підвідомчі органам внутрішніх справ.
83. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення.
84. Строк, після закінчення якого особа вважається такою, що не була піддана адміністративній відповідальності.
85. Строки накладення адміністративного стягнення.
86. Суб'єкт адміністративного правопорушення.
87. Суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення.
88. Учасники виконавчого провадження.
89. Учасники провадження у справах про адміністративні проступки.
90. Характеристика адміністративних правопорушень у галузі зв'язку.
91. Штраф.
92. Юридичний аналіз складових адміністративного правопорушення.
93. Юридична складова адміністративних правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління.
94. Юридичний склад правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку.

4 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Підставою для визначення оцінки на заліку є рівень засвоєння студентами матеріалу, передбаченого навчальною програмою з відповідної навчальної дисципліни. Водночас викладач керується такими критеріями:

– оцінку «відмінно» заслуговує студент, який виявив усебічні, систематичні та глибокі знання навчально-програмного матеріалу, вміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою, який засвоїв основну та знайомий з додатковою літературою, що рекомендована програмою. Зазвичай, оцінку «відмінно» ставлять студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних понять навчальної дисципліни в їх значенні для отриманої професії, які виявили творчі здібності в розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу;

– оцінку «добре» заслуговує студент, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану в програмі. Зазвичай, оцінка «добре» виставляється студентам, які показали систематичні знання з навчальної дисципліни та здібність до їх самостійного поповнення й оновлення в процесі подальшого навчання та професійної діяльності;

– оцінку «задовільно» заслуговує студент, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та професійної діяльності; який справляється з виконанням завдань, що передбачені програмою, а також знайомий з рекомендованою літературою. Оцінку «задовільно» ставлять студентам, які допустили помилки у відповіді, але володіють необхідними знаннями для їх подолання під керівництвом викладача;

– оцінку «незадовільно» ставлять студентів, який виявив недоліки в знаннях основного навчально-програмного матеріалу та допустив помилки у виконанні передбачених програмою завдань. Зазвичай, оцінку «незадовільно»

ставлять студентам, які не можуть продовжувати навчання та приступити до професійної діяльності без додаткових занять з відповідної навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання знань студентів розроблено на підставі «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 2 червня 1993 року № 161, а також «Тимчасового положення про атестацію студентів», затвердженого вченою радою університету 19 листопада 1996 року.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Максимальна сума балів, які може набрати студент, становить 100 балів, із яких:

10 балів – відвідування та робота на лекціях;

20 балів – за індивідуальну роботу;

30 балів – (ділиться на кількість практичних (семінарських) занять) – опитування (виступ і активна участь на кожному практичному занятті);

10 балів – за контрольну роботу (в семестр проводиться 2 контрольні роботи);

20 балів – підсумковий модульний контроль;

Індивідуальна робота студентів передбачає: участь у роботі студентського наукового гуртка (проблемної групи), студентських конференціях, конкурсах, олімпіадах; написання рефератів та їх презентацію; анотацію прочитаної додаткової літератури; бібліографічний опис літератури. Вибір виду індивідуальної роботи студент здійснює за власними інтересами, попередньо узгодивши з викладачем. Індивідуальна робота оцінюється від 0 до 20 балів.

Контрольну роботу студенти виконують у формі тестів, колоквіуму або письмових відповідей на 3–4 запитання за темами, які були вже розглянуті на семінарських заняттях.

Реферати готуються за темами, що зазначені в модулі. Тему та план реферату студент узгоджує із викладачем, який проводить заняття. Оптимальний обсяг реферату – 15–20 сторінок.

Підсумковий модульний контроль (ПМК) – проводиться на останньому практичному (семінарському) занятті у письмовій формі, зміст якого охоплює весь курс навчальної дисципліни.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – № 51. – Ст. 1123.
3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III // Офіційний вісник України. – 2001. – № 21. – Ст. 920.
4. Господарський процесуальний кодекс від 6 листопада 1991 р. №1798-XII // Відомості Верховної Ради. 1992. – № 6. – Ст. 56.
5. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII. // Відомості Верховної Ради. 2016. – № 4. – Ст. 43.
6. Про державну виконавчу службу: Закон України від 24 березня 1998 р. № 202/98-ВР. // Відомості Верховної Ради. 1998. – № 36-37. – Ст. 243.
7. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 р. № 3855-XII. // Відомості Верховної Ради. 1994. – № 16. – Ст. 93.
8. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 р. № 2210-III. // Відомості Верховної Ради. 2001. – № 12. – Ст. 64.
9. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР. // Відомості Верховної Ради. 1996. – № 47. – Ст. 256.
10. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. // Відомості Верховної Ради. 1997. – №24. – Ст. 170.
11. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 червня 1993 р. № 3341-XII. // Відомості Верховної Ради. 1993. – №35. – Ст. 358.
12. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. // Відомості Верховної Ради. 2016. – № 31. – Ст. 545.

13. Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини: Закон України від 6 вересня 2005 р. 2809-IV. // Відомості Верховної Ради. 2005. – № 50. – Ст. 533.

14. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 червня 2001 р. // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 33 . – С. 175.

15. Про затвердження Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 лютого 1991 р. // Офіційний вісник України. – 2009. – № 3. – Ст. 77.

16. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06.11.2015 р. № 1376. // Офіційний вісник України. – 2015. – № 99. – Ст. 201.

17. Про затвердження Положення про державну санітарно-епідеміологічну службу: наказ Міністерства юстиції України від 23.12.2013 р. // Офіційний вісник України. – 2014. – № 4. – Ст. 149.

18. Бантишев А. Ф., Ухоль А. М. Административная ответственность за нарушение правил о валютных операциях по действующему законодательству Украины: Учеб. пособие. – Ужгород, 2001. – С. 315.

19. Бахрах Д. Н., Ренов З. Н. Производство по делам об административных правонарушениях. – М., 1989. – с. 75-91.

20. Гончарук С. Т. Адміністративна відповідальність за законодавством України. – К., 1995.

21. Додин Е. В. Административная ответственность в свете Конституции Украины // Юрид. вест. – 1997. – № 3 . – С. 70.

22. Калянов Д. П. Административно-юрисдикционная деятельность органов внутренних дел. – Одесса, 1998.

23. Коваль Л. В. Відповідальність за адміністративні правопорушення. – К., 1975.

24. Колпаков В. К. Адміністративне право України: Підручник. — К., 1999. – С. 239–311, 333 –355.

25. Шкарупа В. К. Доказування та докази в адміністративно-примусовій діяльності органів внутрішніх справ (міліції). – К., 1995.

Методичні вказівки щодо семінарських занять і самостійної роботи з навчальної дисципліни «Адміністративна відповідальність» для студентів

денної та заочної форм навчання зі спеціальності 081 – «Право» освітнього ступеня «Бакалавр»

Укладач к. ю. н., доц. Д. І. Сирота

Відповідальний за випуск завідувач кафедри галузевих юридичних наук
к. ю. н., доц. В. Л. Скрипник

Підп. до др._____. Формат 60x84 1/16. Папір тип. Друк ризографія.
Ум. друк. арк.____. Наклад_____прим. Зам. № _____. Безкоштовно.

Видавничий відділ
Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського
вул. Першотравнева, 20 м. Кременчук, 39600

